

ורכב ואמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

אין שליט פה אלקינו

"ויאמר משה לפרעה התפאר עלי למתי אעמיר לך... ויאמר למחר ויאמר כדברך למען תדע כי אין פה אלקינו" (ח-ה)

"למחר" - התפלל היום שיכרתו למחר" (רש"י).

הקשה הרמב"ן: "דוע שמונהג כל אדם לבקש שתסור רעתו מיד ומדוע עכב פרעה את הסרת המכה עד למחר? ועוד, אם חפץ פרעה "שיכרתו למחר", מדוע בקש שמושה יקדים ויתפלל על כך כבר מהיום?"

בעל השמן רוקח הביא גשם דודו רבי אברהם הכהן שבאר זאת כך:

כיון שפרעה האמין בכחם של הווכבים והמזלות, ברור היה לו שכל יום מימות השבוע שולט כוכב אחד בלבד. וכיון שלאותו כוכב אין שליטה כלל על היום שבא אחריו, אין כל דרך להתפלל היום על שייעת המחר. לפיכך אמר פרעה למשה: אם ברוצה להוכיח שהקדוש ברוך הוא מנהיג את העולם לבדו, התפלל היום שיכרתו למחר. ומשה השיב: "כדברך" יהי: "למען תדע כי אין פה אלקינו", שהוא השולט בכל, ותשובתו אינה מגבלת ליום כזה או אחר.

על פי האמור באר רבי בצלאל שטרן בעל 'בצל החכמה' את הפסוקים בתהלים (צו ב-א): "שירו לה' ברכו שמו בשרו מיום ליום ישועתו; ספרו בגוים כבודו בכל העמים ונפלאותיו". כלומר מכה ש'מיום ליום ישועתו', מתפרסם כבודו בגוים שהוא לבדו מושל בכל, בכל עת ובכל שעה.

בין שמעיה את חסב; באר שרים בלק דרוש א

מערכות הטבע כפופות לתפלת הצדיק

"ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל ה'..." (ח כ)

יש לתמוה: מדוע התפלל משה טוב וטוב שיסורו המפכות מהמצרים, הלא מטרת שליחותו היתה להוציא את בני ישראל, ומדוע גלה אכפתיות לסבל המצרים?

באר הרב ר' בונים מפשיסחא:

רצה הקדוש ברוך הוא שמערכות הטבע תשכנה טוב ושוב לתפקודן דוקא באמצעות תפלת משה, ובכך לקבץ לדורות שמערכות הטבע יהיו כפופות לצדיקי ישראל כדי שכל פעם שיבקשו להיטיב עם ישראל יהיה בכחן לעשות זאת אף פנגד דרך הטבע. דבר שלא היה קורה אלו היו חזרות לאיננו מצרים בהוראת הבורא. זהו עמק פגנת הכתוב בתהלים (קיא ד): "יכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום", שרחמי של הקדוש ברוך הוא נפרים בכך שעשה "זכר לנפלאותיו", בכך שהמכות סרו מהמצרים באמצעות תפלת משה.

קול שקה'

סוד אריכות הגלות

"כבד לב פרעה מאן לשלח העם" (ד ו)

המוכיח הקדום רבי משה פהנא מגיטיט בעל דרך משה הרבה להוכיח את צבור שומעי לקחו על חובת ההזירות בעגית אמן על כל ברכה. במיוחד הזהיר על שתי אמינים, אשר למרות מעלתן היתרה, רבים מזלזלים בעגיתן מבלי משים ואלו הן: 'אמן' שאחר ברכת המפחזיר שכניתו לציון - לפי שהצבור נחפו לומר מודים דרבנן, ו'אמן' שאחר ברכת הפורש סכת שלום... ועל 'ירושלים' הגאמרת בליל שבת - לפי שהצבור ממהרים לומר אחריה 'ושמרו'. בדבריו ספר על אודות חסיד אחד שבקש להבין מפני מה הגלות מתארכת, ולאחר שהתענה על כך ענו לו מן השמים: "איך תבא הגאולה והעולם אינם משגיחים לענות אמן על הברכות שבהן מבקשים על הגאולה - 'המפחזיר שכניתו לציון' והפורש סכת שלום' ועגית אמן אחריהן מבטאת את צפית הצבור לגאולה".

מוסיף וכותב הדרך משה: "על כן אני מתקן בכל הקהלות ובכל מקום שאני נוסע, שקדם שיחילו מודים' וקדם שיאמרו 'ושמרו' ומתינו מעט, ואף יכו באגרוף על התבה, כדי שיהיה פנאי לצבור לענות אמן כפאות".

בספר הפנים הוסיף והזהיר על אודות 'אמן' נוספת שאף היא מבטאת צפיה לגאולה, הלא היא 'אמן' שאחר ברכת מתיחה המתים, שרבים פותחים מיד באמירת 'קדשה' וישוחכים לענותה.

מלבד סגלתן של אמינים אלו להחשת הגאולה, הובא בשם רבי לייב הגדול ממדיטשוב, שהמדקדק בעגית אמן אחר ברכת המפחזיר שכניתו לציון והפורש סכת שלום' זכה לאריכות ימים ושנים.

על הצדיק רבי חיים משה מנדל זצ"ל ספר: פעם בא אליו יהודי אשר היה זקין ולישועה. המליץ לו הרב מנדל לעורר את רעיו וידידיו לענות אמן אחר ברכות אלו, ומשעשה האיש כדבריו, זכה לישועה.

רבי ציון הכהן זצ"ל כותב כי ענין זה נרמז בפסוק שלפנינו: "כבד לב פרעה מאן לשלח העם", 'מאן' אותיות 'אמן'. מכאן רמז שעכוב הגאולה הוא בשל סבת אי עגית אמן אחר ברכות הגאולה.

בשם ה'בית הלוי' הובא שסמך לכך את הפסוק בישעיה (כב א): "למען ציון לא אחשה ולמען ירושלים לא אשקות"; כיון שאין העולם נוהרים בעגית אמן אחר ברכת המפחזיר שכניתו לציון ואחר הפורש סכת שלום... ועל 'ירושלים', הקדוש ברוך הוא אינו מחשה, ובשל כך מתעכבת הגאולה.

רבי יושע אלטר וילדמן אב"ד קונסקובולה הוסיף והמליץ על כך את שאנו אומרים בתפלת 'נחם': "על כן ציון במר תבכה וירושלים תתן קולה", "על כן ציון במר תבכה" - רמז לברכת המפחזיר שכניתו לציון אשר במר תבכה' על שאין נוהרים לענות אמן אחריה, וירושלים תתן קולה" - רמז לברכת הפורש סכת שלום... ועל 'ירושלים', שאף היא נתנת קולה על שאין עונים אחריה אמן. דורשי רשומות הוסיפו שהתבות הבאות: "לבי לבי על חלליהם", רומזות לברכת מתיחה המתים [חללים], שגם היא בוכה במר לבה על אלו שאינם נוהרים לענות אחריה אמן.

דרך משה ליום יא: ספר הפנים אות מז; 'צרו החיים' [לך' ליפרון] אות פט; עולם עשה' דף קה ע"ב; 'יושע ציון' אות ח; 'וארו אמן' ח"ב אות כד; 'נוטרי אמן' ח"ב עמ' כא

מכות שהיה צריך להפציר עליהן בתפלה

"ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל ה'... ויסר הערב מפריעה" (ח כז-כ)

את לשון הפתוב 'יעתר' פרש רש"י שהוא מלמד על כך שמושה התאמץ במיוחד בהפלתו על מפת ערב. אף להלן (י י) על מפת ארבה פתבה התורה שמושה 'העתיר' אל ה', ויש להבין מדוע דוקא במכות ערב וארבה הצרך משה להתאמץ בתפלה.

באר רבי עובדיה מברטנורא:

מכות אלו התיחדו בכך שהמצרים הרויחו מהן; ב'ערב' - מעורות החיות, וב'ארבה' - מהחגבים שמלחו למאכלם. ולפי שאמרו חכמים (תענית כה א) שאין נוטלים מן השמים דבר שכבר נתן ביד האדם, הצרך משה להתאמץ כדי שיסורו באופן מוחלט. כך לא יהנו רשעים אלו וזו קמטא מהמפכות שהנחתו עליהם.

בדרך דרש באר האדמו"ר רבי ברוך מקורנא:

מכות אלו מסמלות שתי תקופות בגלות: מפת ערב מסמלת את התקופה שבה הגויים איירו פנים לישראל בניסותם לערובם ולבוללם בתוכם; על תקופה זו הצרך משה להרבות בתפלה שייעמדו ישראל בפסיון הקשה ולא יסוו מדךך התורה. לעמת זאת מפת ארבה מסמלת את התקופה שבה יפסו הגויים על ישראל ויבקשו לכלותם כארבה. ואף על תקופה זו הצרך משה להרבות בתפלה כדי שיומסם לא יעלה בגידם.

עמר נקא'; 'שלשלת קמארנא' עמ' תצד

'טרם יקראו ואני אענה'

"העתירו אל ה' ורב מהיית קלת אלקים... ויאמר אליו משה כצאתי את העיר אפרש את כפי אל ה' הקלות יחדלון והבדד לא יהיה עוד" (ח כח-כט)

באר רבי שלמה קלוג'ר:

הסבה שפרעה בקש כן בלשונו 'העתירו' שמשמעו תתן הפצרה בתוך (כפויש רש"י לעיל ח ה) היא משום שבהיותו מלך בטוח היה שכפי שהיה הוא נוהג בעבדיו אלו היה מבקש ממנו דבר מה פעם אחר פעם, שפמעם לפעם היה עליו להגביר ולהעצים את הצפורותיו כדי שבקשותיו תענינה, כך הקדוש ברוך הוא - לאחר פעמים כה רבות שהתפלל משה בעבורו, מעתה תועיל רק הפצרה ובקשה מרבה. אף משה השיב לו: "כצאתי את העיר" אף "אפרש את כפי אל ה'" ומיד 'הקלות יחדלון', לפי שעל הצדיקים הדבוקים בה' נאמר (שיעיהו סה כד): 'היה טרם יקראו ואני אענה'.

'אמרי שפר'

כתבו הקדמונים כי הגאולה מתעכבת

לפי שמבלי משים שוכחים לענות על אמן על שלוש ברכות הגאולה:

א. מתיחה המתים (לפי שממהרים לומר קדשה)	ב. המפחזיר שכניתו לציון (לפי שממהרים לומר מודים דרבנן)	ג. הפורש סכת שלום עלינו... ועל ירושלים (לפי שממהרים לומר ושמרו)

נקפיד כלנו לענות אמן על כל ברכה שנאמרת, גם כזאת שאנו ממהרים לומר אחריה דברים מסדר התפלה, כדגמת ברכות הגאולה.

והוצאתי והצלתני וגאלתי ולקחתי המחזיר שכינתו לציון. אמן.

זכוי הרבים בעניית אמן (ד)

"אוי לאותה בושה..."

מן המפריעים הגדולים בעבודת ה' בכלל ובהנהגת אמירת ברכות השחר בחברותא בפרט הוא מחסום הבושה. ואם ביחידים הדברים אמורים, על אחת כמה וכמה בבואנו לדבר על אודות אותם אצילי נפש אשר נטלו על עצמם ולכות את הרבים בענין זה.

נפתח ונגלה את הידוע, כי לא פעם תחושת האדם מטעה אותו. לעתים סבור הוא כי העולם מביט עליו בעקמית עיון, ואולם באמת משוחחים עליו בקנאה ובהערקה.

אולם לגופו של ענין, אכן, דרושה מדה רבה של משיחות נפש כדי לזכות במזהה חשובה זו, באשר כאמור עדין יש רבים שטרם נתנו למצהו זו את הכבוד הראוי לה. וכאשר באים לעוררם ולעודדם לומר את ברכותיהם בשלמות ולענות 'אמן' אחריהם, נדרשת להם מדה הגונה של עזאת דקושה, ועל זאת באנו לכתב במאמר זה.

כבר דרשו קדמונים כי אמ"ן היא ראשי תבות: "אני מוסר נפשי", לפי שפך אחד מישראל מחיב למסור נפשו על ענית אמן, וכל איש מישראל מחיב לומר הברכות בקול רם, כדי שישמעו בני הבית או שאר העומדים אצלו ויכולים לענות אמן, שפלת אמן עדות הוא על הברכה שהוא אמת, ואם יאמר בלחש הוא כמו שמעלים להעיד על הדבר..." (דרך משה ליום י"א)

וכן כתב בעל פלא ויועץ: "הן אמרו: כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערין ג' עין, ומתוך השכר נבין כמה נחת רוח עושה ליוצרנו. אשרי ילוד אשה שיזכה לעשות נחת ליוצרו, אין לו שכר גדול מהו, וראוי לאיש הישראלי למסור נפשו לעשות נחת רוח ליוצרו" (תוס' לאלפים נ"ו).

ולא יתביש... בעבודת ה' יתברך

לא לחנם השתית לנו רבנו הרמ"א בסיומ האשון ב'שליחן ערוך' סוד מוסד בעבודת ה': "ולא יתביש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השם יתברך", משום שעובד ה' האמתי היודע להעריך מצוה קלה כחמורה, נדרש לעיתים לעזאת דקושה - לעמד מול גבות מורמות, ולעיתים אף יותר מפקד... ובכל זאת להמשיך בעבודתו בלא רפיון.

וכפי שקדם ובאר הטור (א"ח"א) שלכם פתח התנא (בבב"ב פ"ה מ"ב) ב"הוי עז כנמר", לפי שהוא כולל גדול בעבודת הבורא יתברך, לפי שפעמים אדם חפץ לעשות מצוה ונמנע מלעשותה מפני בני אדם שמלעיגים עליו. ועל פן הזהיר שתעזי פניך פנגד המלעיגים ואל תמנע מלעשות המצוה... וכן הוא אומר לענין הבושה, שפעמים אדם מתביש מחברו יותר ממה שיתביש מפני הבורא יתברך, על פן הזהיר שתעזי מן מן מן המלעיגים ולא תבטש."

על דברי הטור הביא הב"ח בשם המהרש"ל, שד"ק כי לא לחנם נקט הטור: "שתעזי פניך... ולא תבטש", כי לשני ענינים רמו, שכן המלעיגים יש להענין פנים אף אם אינו בוש מפניהם. ואולם לגבי הבושה שהיא בין האדם לעצמו, שבט לעשות דבר בפני אנשים חשובים אף אם באמת אינם לועגים עליו, שב הזהיר: "ולא תבטש".

כאמור, דרש הטור את דבריו מלשון התנא: "הוי עז כנמר", ואם בכל מצוה הדברים אמורים, על אחת כמה וכמה בעניית אמן. וכפי שנרמז מלשון הפסוק (שה"ש ד ח): "תשוירי מראש אמן... מפעולות אריות מהררי נמרים" - ראשי תבות 'מאמ"ן', ללמדך שבכל הנוגע למצות עניית אמן נדרש האדם להיות עז כנמר וגבור וידי' בני אמונים' הרב יעקב דב מרמורשטיין.

ההרגל נעשה טבע

כתב רבנו הרקח (הל' חסידות) כי כף היא הדרך בעבודת ה' המתאנה להיות חסיד, בתחילה בוש מאד להתנהג בהנהגות חסידותו, ואולם לאחר שהוא מתרגל בדרך אף אלו היו נותנים לו מנוח רב שיעוב דרכו, אינו מותר עליה בעד שום מנוח שבעולם.

ואכן, אלו שאנו להיות ממנצי הרבים בעניית אמן מעידים כי הקשי והבושה לוו אותם רק בתחלת דרכם, וכיום אינם מותרים על תפקידם הנעלה בעד כל הון שבעולם. ובפרט לאור תגובות חמות שקבלו מצד הצבור, אשר רבים מהם יחלו תמיד לומר את ברכותיהם בשלמות, ובזכות אותם מזכי הרבים הוציאו את רצונם אל הפעל.

כאמור, החזק כנגד מדת הבושה נצרך רק בתחלה, ואולם ההכרח לא יגנה להביא אף מקצת מדבריהם של תקייפי קמאי, גאוני המוסר, בענין זה:

כף כתב רבנו יונה:

"כן האדם, כשיעשה מצוה צריך לעשותה בשיביל כבוד השם שצוה בכה, ולא יעשה כד שישפארוהו בני אדם. וכל ימנע מן העבודה מפני ראת מלך או בושת אדם, שאין לה משגע גדול מהו שמעלת אדם גבוהה בעיניו ממעלת השם" (דרושות ופרישי רבנו יונה עה"ת פ' תהי).

ורבנו יהודה הקסיד כתב:

"וכל דבר שבא לידך לעשות ואינך עושה מפני הבשת, שיקראוך 'חסיד שוטה', תחשב שאלו היית בשעת הגזרה היית נגרג על עברה קלה, אפילו אערוקתא דמסאנא (ראה סנהדרין ע"ב) וכל שכן שאכף את יצרי המסור בידי... ואם הבושה מלכנת פניך הרי הוא כקורבן פקרה, ומוטב שתתביש בפני מזה ואל תתביש בפני פמה רבובת. ובפני אותם עצמם - לאחר מותו. וכן המונע את המצוה מפני הבשת בין במצות עשה בין במצות לא תעשה יתביש בפרהסיא לאחר מותו בפניהם..." (ספר חסידים קנח).

עצה טובה לדבר דרש הרבי בעל 'דברי יצבי' במצאנו:

"בד בבד עם החיוב להיות בהכנעה ובשפלות, צריך שיהא לו גם מנה וצירה ממדת הגאון - אחד משמונה שבשמינות... מי שמכיל כל יאחותיו על פי מחשבה זו, קל לו לקיים מה שצאק בסיני הראשון בשליחן ערוך' או"ח: 'ולא יתביש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השם יתברך'; נשים לב לדקדוק הלשון, שלא אמרו שלא ימנעו מלעשות איזו מצוה בגלל הבושה, גם לא אמרו ולא יבוש', אלא 'ולא יתביש' - מלשון התפעל, והינו שלא ירגיש בנפשו שום בושה, נחיתות והשפלה, ולא תהא ללעג לשונם שום השפעה והתפעלות עליו..." (אמרי יצבי ע"מ רלב).

לשנה הבאה בדירה חדשה...

את הספור דלהלן ספר מלמד מהמרכז, ששמע את הספור מפי בעל המעשה.

במשרד התלמוד-תורה שבו אני מלמד, יש יהודי יקר העובד כעוזר טכני במשרד. תפקידו כולל משימות בתלמוד-תורה ומחוצה לו: צלום מסמכים, הדפסת דפי למידה למחנכים, תיוק מסמכים ועוד עבודות פיזיאל באלו, אשר טרחתו מרבה ושכרן דל למדי.

מעודי התמיהה אותי העבדה, כי למרות משכרתו הנמוכה של האיש והליכותיו הפשוטות, מתגורר הוא באחת משכונות הפאר היישובליות, בבנין יקרתי שרב הדרים בו הם ארחי חו"ל עיתרי מנוח.

לחמי שערתי כי בודאי בן הוא למשפחה עשירה, ועבודתו בתלמוד-תורה היא רק כדי למלא את שעותיו הפנויות ואולי אף לשם שמים. אולם מה רבה היתה תדהמתו כאשר באחד הימים נגש אלי האיש כשבידיו שטר הלואה, והוא בקש ממני להיות ערב בעבורו על הלואה. "אני זקוק להלואה בדחיפות כדי לסגור את המיניס' בבנק..." - הסביר האיש בבושה, ואני עמתי נדהם; האם חסר לאיש כסף?!

כמו קרא את מחשבותי, המשיך האיש והסביר לי:

"בודאי אתה תמה על כך שאני נזקק לכסף, הלא גר אני בבנין שהוא כמעט היקר ביותר בירושלים. איך הראשון שאני נאלץ להסביר לו זאת, אמנם אני מתגורר בסביבה עשירה, אולם העשר נעצר אצלי על מפתן הדלת... בביתי שוררת עניות של ממש."

אם תשאל מהיכן הגיעה אלי דירה שכזו, תכן שלא תאמין לי, אף זהו הספור שמאחורי הדברים:

בעבר גרתי באחת משכונותיה התימיות של ירושלים בדירת קרקע ישנה בת שני חדרים, שאף היא לא היתה שלי, שכן שכרתי אותה בדמי מפתח. ככל שחלפו השנים וביתי התמלא בילדים, כך גדלה הצפיפות והתעצם הקושי. ביום מן הימים פנה אלי אחד מילדי הקטנים ואמר לי בפסקנות: 'אבא, אנתנו חביבים לעבר לדירה חדשה. צפוף כאן!'

תקתי מולו במרירות: 'בקושי אנחנו מצליחים לשלם על ההוצאות השוטפות של החדש, וכיצד נוכל ולו לחלם על דירה חדשה? אולם הילד היה עקשן, והוא שב ואמר בפסקנות: 'אנתנו חביבים לעבר לדירה גדולה יותר! ואף הוסף והבטיח בתמימות טהורה: 'אתפלל על כך בעצמי, ואף אצאא שכל בני המשפחה יתפללו על כך'.

הילד שמר את הבטחתו ומאותו יום ואלף הקפיד להתפלל על כך בכל יום, ואף הזכיר לאחיו להתפלל על כך.

זמן מה לאחר מכן בליל הסדר, כאשר שרנו יחד כל בני המשפחה: 'לשנה הבאה בירושלים', נעמד בני הקטן

על הפסא וצעק: 'ובדירה חדשה! גם בפעם השניה והשלישית ששרנו הוא דאג להוסיף זאת, ובפעם הרביעית השתכנענו וענינו אחריו יחדו 'אמן!'

אמר את האמת - אם עד אז התייחסתי לענין כמשובת ילדות, בליל הסדר משהו זז בתוכי, וגם אני הצטרפתי לתקוה והתחלתי לבקש על כך בתפלותי.

באחד הערבים בתחלתו של חדש איר, הדפקו על דלתי שני יהודים נכבדים ובקשו להכנס לביתי כדי לשוחח עמי. לתמי סברתי כי באו להתרים אותי לדקוה, ועל פן הבהרתי להם מראש כי לא אוכל לעורר להם גיותר משקל אחד... אולם הם מצדדים בהכירו כי רצונם אף ירק לדבר עמי.

הכנסתי אותם לביתי, הושבתי אותם לצד השלחן הדל, והם ספרו לי הם תלמידים של רב מפרסס מחו"ל שחפץ לקבע את משכנו בארץ הקדש, והוא הצביע דקוה על הבית שלי כמקום ראוי להקמת בית מדרשו.

אנו מוכנים לרכש מקד את הדירה בכל מחיר. כבר דברנו עם בעליה וקבלנו את הסקמתו, ואולם מתקף חק הגנת הדיר', חביבים אנו את אשורך'.

הסברתי להם כי כיון שהדירה שיכת לי רק בדמי מפתח, גם אם ישלמו לי כפולים ממחיר השוק לא אוכל למצא דירה חלופית. ואולם הם היו עקשנים: 'מה אתה רוצה בתמורה?' הם שאלו.

ונזכרתי בחלום של בני. בעתון שהיה על השלחן לפני בלטה פרסמת שבשורה על פרויקט יקרה הנבנה במרומי ירושלים. זיחיות דעת היתה בי החייתי באצבעי על הפרסמת האמורה ואמרתי לאחוזי הנכבדים: 'תמורת דירתי אני מבקש דירה חלופית בפרויקט זה!'

אין בגייה, הם ענו להפתעתי, 'אנו נרכש בעבורך דירה בת ארבעה חדרים בפרויקט זה.'

הלם אחז בי כאשר מיד שלפו השנים מסקמו מוכן מפסים, הוסיפו בו אי אלו שורות נדרשות, החתימו אותי, והענין הסתיים לחיים ושלום.

לשנה הבאה כבר חגגנו את ליל הסדר בדירה החדשה, וכאשר שרנו יחדו: 'לשנה הבאה בירושלים' הבטתי בפניו של בני הקטן שנצטו מאשר..."

ממשיך ומספר הפילמד:

כאשר שמעתי את המעשה מפי בעלי התקשיתי להאמין, אולם כאשר באחד הימים פגשתי באקראי בן משפחתו של אחד הרוכשים, והלה ספר לי מצדו את הספור על פרטי המלאים, אזי נדרה ההכרה בלבי. אכן, אין גדול מפת התפלה.

'ממשנתה של תורה' במדבר תשע"ו

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו.